

Tıbbi Uygulama Hatalarına Avrupa Adli Tıp Akademisi (EALM) Kılavuzu Açısından Bakış

Ebru YAŞAT AKSAY¹

Halis DOKGÖZ²

Hakan KAR³

Hekimler, tıbbi uygulamalarda hastalarının kişiliği ile ulusal ve uluslararası hukuktan doğan haklarına saygı göstermek, tıp mesleğinin gerektirdiği bilgi ve deneyime sahip olmak, görevlerini icra ederken yeterli dikkat ve özeni göstermek, etik ve hukuksal kurallara uygun davranmak gibi temel yaklaşımlara sahip olmalıdır. Koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici hizmetleri kapsayan tıp ve tıbbın uygulayıcısı olan hekimlerin her şeyden önce insana zarar vermemekle yükümlü olduğu, olası zarar verme durumunda ise birtakım hukuksal sorumluluklarla karşı karşıya kaldığı tarihsel belgelerden de anlaşılmaktadır(1).

Modern klinik uygulama kılavuzları; kanıtların sistematik gözden geçirilmeleri, ulusal organizasyonlar tarafından onaylanması, detaylı ve sürekli bir değerlendirme sürecine tabi tutularak, uluslararası benimsenen tıbbi bakım standartlarını oluşturması nedeniyle

çok önemlidir. Kılavuzlar büyük oranda tıbbi müdahalelerin etkinliğine odaklanmıştır. Ancak zaman içinde, yapılan müdahalenin etkisinin boyutuna, hastaya verdiği ya da verebileceği hasarlara, maliyetlere ve benimsenen kuralların uygulanabilirliğine de odaklanılmaya başlanmıştır. Hastaya özgü bireysel risk faktörleri ve tedavi kararlarına rehberlik etmek için olası risk ve faydaların (kar/zarar) belirlenmesi, kaliteli bakım hizmeti ile sağlık bakım maliyetlerini düşürme potansiyeli, hastaya ait kişisel ve sağlık verilerinin kullanılabilirliği, hastalık modelleri ve olası risklerin hesaplanarak iş akışı üzerindeki potansiyel etkisini de içermektedir (2). Bu nedenle tıbbi klinik uygulama yönergeleri malpraktis değerlendirmelerinde temel esaslardan biri olmak zorundadır.

Hem Dünya Tabipler Birliği hem de Türk Tabipler Birliği'nin malpraktis tanımlarına göre; "Tıp biliminin standartlarına ve tecrü-

¹ Uzm. Dr., İstanbul Adli Tıp Kurumu - Ceyhan Adli Tıp Şube Müdürlüğü, yasatebru@gmail.com

² Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., halisdokgoz@gmail.com

³ Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., drhakankar73@gmail.com

mevcuttur. Ülkemizde Adli Tıp Kurumu 7. ve 8. İhtisas Kurullarının kurulduğu ve üniversitelere tıbbi malpraktis iddialarıyla ilgili başvuruların son yıllarda gittikçe arttığı gerçeğini de bir kenara koyarak bu tür olguların değerlendirilmesinde bilimsel ortak standartların oluşturulması kaçınılmazdır. Böylesine önemli ve bazı standartlar getiren kılavuzun hazırlanma ve izlem sürecinde ülkemizden Adli Tıp Kurumu, Üniversiteler ve meslek örgütü olarak Adli Tıp Uzmanları Derneği gibi yapıların yer almamasının ülkemiz adına büyük şanssızlık ve eksiklik olarak görüyoruz. Bakanlıklar, Üniversiteler, Adli Tıp Kurumu ve Uzmanlık Dernekleri, Adli Tıp Uzmanları Derneği ve Türk Tabipleri Birliği gibi sivil toplum kuruluşlarının ortak standart değerlendirme kılavuzları oluşturma çalışmalarına hızla başlamaları ve buradan çıkan veriler ve çıktılarla hızla EALM Tıbbi Malpraktis Çalışma Grubu'na entegre olmalıyız.

5. Ferrara SD, Pfeiffer H (2010) Unitariness, evidence and quality in bio-medicolegal sciences. *Int J Legal Med* 124:343–344
6. Brinkmann B, Cecchi R, Du Chesne A (1994) Legal medicine in Europe—Quo vadis? *Int J Legal Med* 107:57–59
7. Ferrara SD1, Baccino E, Bajanowski T, Boscolo-Berto R, Castellano M, De Angel R, Pauliukevičius A, Ricci P, Vanezis P, Vieira DN, Viel G, Villanueva E; EALM Working Group on Medical Malpractice. Malpractice and medical liability. European Guidelines on Methods of Ascertainment and Criteria of Evaluation. *Int J Legal Med*. 2013;127(3):545-57. doi: 10.1007/s00414-013-0836-5. Epub 2013 Apr 6.
8. Brinkmann B (1999) Harmonization of medico-legal autopsy rules. Committee of Ministers. Council of Europe. *Int J Legal Med*, 113:1–14.
9. Official website of the Royal College of Physicians. <http://www.rcplondon.ac.uk/resources>.
10. Özkara E, Kureş A. Bilirkişilik ve Adli Tıp Bilirkişiliği. In: Özkara E, editors. *Hukuk Öğrencileri ve Uygulayıcıları İçin Adli Tıp*. Ankara: Seçkin Yayıncılık; 2015. p. 35-57.
11. Çetin G. Tıbbi Malpraktis. Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukuki ve Cezai Sorumluluğu, Tıbbi Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi. In: Çetin G, Yorulmaz C, editors. *Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sürekli Tıp Eğitimi Etkinlikleri Sempozyum Dizisi No:48*. İstanbul: Cerrahpaşa Yayınları; 2006. p. 31-42.

Kaynaklar

1. Özkara E., Dokgöz H., Tıbbi Uygulama Hataları, In: DOKGÖZ H. *Adli Tıp ve Adli Bilimler*. 1. Baskı. İstanbul: Akademisyen Yayınevi, 2019: 71-90.
2. Eddy DM, Adler J, Patterson B, Lucas D, Smith KA, Morris M. Individualized guidelines: the potential for increasing quality and reducing costs. *Ann Intern Med*. 2011;154(9):627-34. doi: 10.7326/0003-4819-154-9-201105030-00008.
3. Hakeri H. *Tıp Hukuku*. 11th ed. Ankara: Seckin Yayıncılık; 2016.
4. Ferrara SD (2013) Medical malpractice and legal medicine. *Int J Legal Med*. doi:10.1007/s00414-013-0839-2